

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 23g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 329 alin.(1) din
Codul de procedură penală al Republicii Moldova
(*contestarea măsurii preventive*)

CHIȘINĂU

23 martie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA, *judcători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 18 martie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 23 martie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 329 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de avocații Igor Popa și Cristina Bancu în dosarul penal nr.1-721/2016, aflat pe rolul Judecătoriei Buiucani din mun. Chișinău.

2. Sesizarea a fost depusă la Curtea Constituțională la 18 martie 2016 de către completul de judecată (Galina Moscalciuc, Sergiu Lazari și Andrei Niculcea), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul judecătoriei Buiucani din mun. Chișinău se află cauza penală nr. 1-721/2016, intentată la 13 octombrie 2015 în privința deputatului Vladimir Filat, de către Procurorul General, în temeiul bănuielii privind săvârșirea infracțiunilor prevăzute de articolele 324 alin. (3) lit. a) și lit. b) și 326 alin. (3) lit. a) din Codul penal.

4. La 15 octombrie 2015, inculpatul a fost reținut de către Procuratura Anticorupție, iar prin încheierea judecătoriei Buiucani i-a fost aplicată măsura arestului preventiv, care a fost prelungită succesiv.

5. La 1 martie 2016, la demersul procurorului de caz, Judecătoria Buiucani a dispus prelungirea termenului arestului preventiv cu 30 de zile.

6. La 2 martie 2016, un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova a depus o cerere de înlocuire a arestului preventiv cu o măsură neprivativă de libertate, sub garanția lor personală.

7. În aceeași zi, instanța de judecată, în baza articolului 329 alin. (1) din Codul de procedură penală, a examinat solicitarea grupului de deputați și a respins-o ca fiind nefondată.

8. În data de 16 martie 2016, avocații inculpatului au ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 329 alin. (1) din Codul de procedură penală, invocând faptul că acesta nu permite contestarea măsurii preventive înainte de expirarea termenului de 30 de zile de la intrarea în vigoare a încheierii privind aplicarea arestului preventiv.

9. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 25 Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

[...]

(6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.”

11. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M. O., 2012, nr.263-269, art.855) sunt următoarele:

Articolul 329 Rezolvarea chestiunii cu privire la măsura preventivă

„(1) La judecarea cauzei, instanța, din oficiu sau la cererea părților și ascultând opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive aplicate inculpatului. O nouă cerere de aplicare, înlocuire sau revocare a măsurii preventive poate fi depusă dacă au apărut temeiuri pentru aceasta, dar nu mai devreme decât peste o lună după ce încheierea precedentă privind această chestiune a intrat în vigoare sau dacă nu au intervenit noi împrejurări care condiționează noua cerere.

[...].”

12. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997), sunt următoarele:

Articolul 5 Dreptul la libertate și la siguranță

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;

b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;

e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

3. Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.

[...].”

Articolul 6 Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

13. În motivarea excepției de neconstituționalitate, avocații Igor Popa și Cristina Bancu susțin că prevederea contestată nu permite examinarea cererii *habeas corpus* înainte de expirarea termenului de 30 de zile după ce încheierea precedentă privind această chestiune a intrat în vigoare.

14. Astfel, în viziunea acestora, prevederea contestată limitează în mod nejustificat dreptul părților de a solicita instanței să examineze cererile *habeas corpus*.

15. Potrivit autorilor excepției, prevederile contestate încălcă articolele 4 alin. (1) și (2), 7, 8 alin. (1), 20 alin. (1) și (2), 25 alin. (6) din Constituție, precum și articolele 5 alin. (3) și (4) și 6 alin. (1) din Convenția europeană.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de avocații Igor Popa și Cristina Bancu în dosarul penal nr.1-721/2016, care se află pe rolul Judecătoriai Buiucani din mun. Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

20. Curtea reține că autorii excepției solicită a declara neconstituțională doar sintagma „*dar nu mai devreme decât peste o lună după ce încheierea precedentă privind această chestiune a intrat în vigoare*” de la articolul 329 alin.(1) din Codul de procedură penală.

21. Curtea constată că articolul 329 alin. (1) din Codul de procedură penală stabilește condițiile în care poate fi depusă o cerere *habeas corpus*:

„(1) La judecarea cauzei, instanța, din oficiu sau la cererea părților și ascultând opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive aplicate inculpatului. **O nouă cerere de aplicare, înlocuire sau revocare a măsurii preventive poate fi depusă dacă au apărut temeiuri pentru aceasta, dar nu mai devreme decât peste o lună după ce încheierea precedentă privind această chestiune a intrat în vigoare sau dacă nu au intervenit noi împrejurări care condiționează noua cerere.**”

22. Din conținutul prevederilor articolului 329 alin. (1) al Codului de procedură penală, *citite integral*, Curtea reține că legea permite depunerea cererii *habeas corpus* ori de câte ori apar circumstanțe noi.

23. Posibilitatea contestării măsurii preventive și solicitării *habeas corpus* înainte de expirarea termenului în cazul apariției circumstanțelor noi, în baza articolului 329 alin.(1) din Codul de procedură penală, este constatată și de Curtea Europeană în Hotărârea *Șarban v. Moldova*:

„122. Curtea acordă o importanță specială faptului că reclamantul și-a fondat cererea sa *habeas corpus* pe astfel de circumstanțe, precum starea rea a sănătății sale și absența îngrijirii medicale în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie, circumstanțe pe care Curtea le-a constatat ca fiind adevărate (a se vedea paragrafele 78-91 de mai sus). De asemenea, el s-a referit la un **fapt nou și relevant**, și anume declarațiile fostului anchetator G.G. (a se vedea paragraful 18 de mai sus). Aceste două elemente au urgentat examinarea cererii și trebuiau luate în considerație de instanțele judecătorești naționale. Aceasta a fost, de asemenea, prima oportunitate pentru instanța care examina cauza să se pronunțe asupra cererii *habeas corpus* a reclamantului, după ce ea a primit întregul dosar de la procuratură și a putut să-și formeze o opinie mai informată decât anterior atât cu privire la legalitatea detenției, cât și la orice pretins pericol care ar fi putut surveni ca urmare a eliberării reclamantului pe parcursul procesului. Totuși, instanța de judecată a așteptat **trei săptămâni** înainte de a folosi această oportunitate.”

24. Curtea observă că, în motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii excepției, pe de o parte, recunosc că la examinarea cererii *habeas corpus* instanța de judecată a aplicat prevederile articolului 329 din Codul de procedură penală, pe de altă parte, invocă neconstituționalitatea aceluiași prevederi pe motiv că acestea nu ar permite examinarea cererii *habeas corpus* înainte de expirarea termenului de 30 de zile.

25. Curtea reține că, în speță, judecătorul de fond a examinat cererea *habeas corpus*, formulată de avocați, de a înlocui măsura preventivă a arestului cu una neprivativă sub „garanția personală”. Judecătorul de fond, prin încheierea din 2 martie 2016, a decis că: „*motivele care au stat la baza aplicării respectivei măsuri preventive și ulterior a prelungirii ei își mențin actualitatea [...]*” și, prin urmare, „*nu pot servi ca temei de admitere a cererii cu privire la înlocuirea măsurii preventive*”. Judecătorul de fond a mai reținut că, deoarece la momentul depunerii cererii *habeas corpus* „*n-au intervenit alte circumstanțe noi, instanța n-a stabilit careva temei care ar justifica admiterea cererii garanților*”.

26. Aplicând constatările de mai sus la prezenta speță, Curtea reține că, spre deosebire de cauza *Șarban*, instanța de judecată a examinat

cererea *habeas corpus* într-o singură zi, aceasta fiind respinsă nu din cauza termenului, ci din cauză că judecătorul de fond a ajuns la concluzia **inexistenței unor circumstanțe noi**.

27. În acest context, Curtea reține că cererea *habeas corpus* depusă de avocații Igor Popa și Cristina Bancu a fost examinată cu celeritate maximă, la distanță de o singură zi de la adoptarea încheierii privind aplicarea arestului preventiv (în interiorul termenului de 30 de zile contestat de autorii excepției).

28. Prin urmare, Curtea constată că dispozițiile legale prevăd în mod expres posibilitatea depunerii unei cereri *habeas corpus* înainte de expirarea termenului de 30 de zile în cazul apariției unor circumstanțe noi incidente temeiurilor care au stat la baza arestului. Având în vedere faptul că cererea *habeas corpus* în speță a fost examinată la doar o zi de la intrarea în vigoare a încheierii privind aplicarea arestului preventiv, deci **fără a aștepta expirarea termenului de 30 de zile**, contestat de autorii excepției, rezultă cu claritate că practica judiciară nu diferă în acest sens de textul legii.

29. Prin urmare, fără a verifica temeinicia motivelor invocate de judecătorul de fond, Curtea conchide că circumstanțele de fapt ale speței relevă natura abuzivă a excepției de neconstituționalitate ridicate de avocații Igor Popa și Cristina Bancu, care constă în denaturarea intenționată a sensului sintagmei contestate, prin scoaterea ei din contextul prevederii legale. O asemenea abordare contravine în mod evident tehnicii de citire și interpretare a legii.

30. Astfel, este evident faptul că legea oferă posibilitatea de a depune cerere *habeas corpus* înainte de expirarea termenului de 30 de zile.

31. De asemenea, este evident că autorii excepției au făcut uz de acest drept, iar judecătorul de fond a examinat solicitarea avocaților. În circumstanțele date, este evident că există un mecanism de verificare a temeiurilor de menținere în arest înainte de expirarea termenului de 30 de zile. Faptul că judecătorul de fond a considerat nefondat demersul avocaților de *habeas corpus* este o chestiune de oportunitate, și nu de constituționalitate.

32. Mai mult, din circumstanțele speței rezultă univoc că avocații **nu au contestat cu recurs aplicarea prin încheierea din 1 martie 2016 a măsurii preventive**, prin urmare, au acceptat argumentele judecătorului de fond pentru aplicarea arestului.

33. Curtea menționează că, în cadrul procedurii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, este competentă, potrivit articolului 135 din Constituție, de a raporta o normă legală la o normă constituțională. Curtea raportează norma legală incidentă într-o cauză particulară la Legea Fundamentală, ținând cont de practica de aplicare a acestei norme. Acest control însă **nu presupune verificarea argumentelor judecătorilor de fond la soluționarea unei cauze**. O interpretare

contrară ar însemna arogarea de către Curtea Constituțională a unui rol impropriu, și anume de verificare a hotărârilor judiciare în fond.

34. Curtea reține că, în speță, judecătorul de fond a aplicat prevederile contestate, prin urmare, excepția este lipsită de obiect, motiv pentru care urmează a fi respinsă ca fiind vădit nefondată.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 329 alin.(1) din Codul de procedură penală, ridicată de avocații Igor Popa și Cristina Bancu în dosarul penal nr.1-721/2016, aflat pe rolul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 23 martie 2016
DCC nr.16
Dosarul nr. 23g/2016*